స్వగతం చెప్పిన తీర్పు

ఘట్టి కృష్ణమూర్తి

ఈ యిరవయ్యో శతాబ్దపు ఉత్తరార్ధంలో మూడు సంవత్సరాలు ముగిశాక, నాలుగో సంవత్సరపు అర్ధభాగంలో వొకనాటి రాత్రి యెనిమిది గంటలప్పుడొక చిమ్నీదీపం బల్లమీద పెట్టుకుని జీవితాన్ని గూర్చి అంచనా వేసుకోవడం ప్రారంభించాడు; రాధాకృష్ణమూర్తి, బి. ఏ. (ఫైల్డు).

ప్రస్తుతం అతడు నివసిస్తున్న వొక పట్టణంలోనే. అది ఆంధ్రదేశంలో చరిత్ర ప్రసిద్ధిగన్నదే. ఉంటున్న దొక భవనం కాదు; తాతలనాడు కట్టించిన మండువా లోగిలి.

అతడు కూర్చున్న కొయ్యకుర్చీ, దానిపై పరచివున్న చిత్రాసనం, తగరం మూతతో తూట్లు మాయించిన ఆ చిమ్నీదీపం, అతడికి తండ్రిగారి తరంనించి సంక్రమించిన చరాస్థిలోని భాగాలే.

అచ్చంగా యీ కుర్చీలో, యీ బల్లమీద యీ దీపం పెట్టుకు కూర్చుని అహోరాత్రాలూ ఆయన యెన్ని జిల్లాబోర్డు ఫైళ్లు పూరించేవాడో...

ఎదురుగుండా అల్మైరాలో భద్రపరచబడి చవుడుగొట్టుకు పడివున్న ఊటకలం వేళ్లకి తిలకించితే యిప్పటికీ అదే స్ఫురణ కలుగుతుంది. ఏదో వ్రాస్తున్నట్టే, బరబరా పరుగెత్తుతూన్నట్టే వుంటుంది. ఆ కలం పరుగులే కాలాన్ని పడలాక్కుపోతుంటే అచ్చంగా అంకెలూ, అక్షరాలలాగే ఆయన రోజులు గడచిపోయినై. పింఛను పుచ్చుకోకముందే ఇహాన్ని చాలించుకుపోయినా, రెండు దశాబ్దాలపాటు బోర్డువారికి ఎనలేని సేవచేశాడు. అయినా ఆయన స్వహస్తంతో చందాకట్టిన ప్రావిడెంట్ ఫండ్ లెక్కగట్టి యివ్వడానికే ముప్పతిప్పలు పెట్టారు.

ఒక్కముక్కలో అనుకోవాలంటే యెంత ఒళ్లు విరుచుకు పాటుబడినా రెట్టికీ - కటికీ రాని శ్రమ ఆయనది. ఆత్మీయులుగానే వుండి ఆయనదగ్గర కాస్తా - కూస్తో ఆరగించినవాళ్ళే చివరికి నెత్తిన చేతులు పెట్టారు. అచ్చంగా తనకీ ఆ జాతకమే అనువర్తిస్తోంది. ఈ తలంపు మెదడులోకి రాగానే అతని ఆలోచనలు, అంచనాలు కూడా ఒక్కతరం ముందుకు దూకినై—

—నామకరణంనాటి రాధాకృష్ణమూర్తి ఇప్పుడు 'కిష్టప్ప' అయ్యాడు. ఈ తరం నాటి మిత్రమండలి తనకు చేసిన బహుమతి ప్రదానాల్లో యిదివొకటి, ప్రముఖమైంది కూడా. అదే యింటా - బయటా చెల్లిపోతోంది.

—కిష్టప్పగానే తను హైస్కూలువిద్య ముగించి కాలేజీలో అడుగు పెట్టేనాటికి జీవితాన్ని గురించిన కష్టసుఖాలు అంతగా తెలియవు. అందువల్లనే విద్యార్థి సాధారణమైన మనశ్చాంచల్యం తన నావరించింది. చేసేది గుమాస్తా ఉద్యోగమైనా మిగతా అందరితోపాటే తన చదువుకి యేలోటూ రానీయలేదు నాన్న. పెద్దన్నయ్యను బి. ఏ. చదివించినా, చిన్నవాడికి బి. ఎల్. కోర్సు పూర్తి చేయించినా అదంతా ఆయన ప్రయోజకత్వమే అనాలి.

అయితే వాళ్ళకూ తనకూ మన స్తత్వంలోనే పెద్ద తేడా వున్నది. తను వాళ్లనించి యిలా వేరైపోవడానికి కారణం యేమిటో యీనాడు గ్రహింపుకి వస్తున్నది లీలగా. భవిష్యత్తునిగూర్చి వాళ్లు కొన్ని అంచనాలు ఏర్పరుచుకొని వుండాలి, దానికి తగినట్లు పెళ్ళి పేరంటం కానిచ్చుకుని జీవితంలో స్థిరపడిపోయినారు.

ఎప్పటికప్పుడు ఏదైనా అనుభవించిన క్షణంమాత్రమే మనదనుకొనే ఉమర్ ఖయ్యాం తత్వం తనది. ఇంటర్ లోవుండగా యిలాంటిభావాలు కొన్ని అవ్యక్తంగా వున్నా బి. ఏ. లో చేరేనాటికి బాగా బలపడినయ్.

బి. ఏ. చదివినకాలమంతా తన జీవితేతిహాసంలో వొక మరుపురాని అధ్యాయం. అయితే తనపై దాని ప్రభావం యెంతవరకూ ప్రసరించిందనేది విచారణీయాంశం. అయినా యీనాడు తనలో యీ జిజ్ఞాస కలగడానికి అదే కారణమని తన దృఢ నిశ్చయం.

దివారాత్రము లొక్కతీరుగా జపించినది తను బి. ఏ. చదివేకాలంలోనే. అప్పట్లో తనకు ఆప్తమిత్రులైనవాళ్ళలో చక్రవర్తి, సోమయాజులు, సాంబావధాని, సూర్యం ముఖ్యులు - ఇప్పుడు వీరందరూ తలా వొక జీవితవిధానం నిర్ణయించుకున్నారు. చక్రవర్తి పెద్దగా ఆస్తిపాస్తులున్నవాడు కావడంవల్ల అతడికి కొన్ని బాధ్యతలు పైనబడినయ్. వాటితో సతమతమౌతున్నాడు. సోమయాజులు ఉన్నతవిద్యకై యింకా బనారస్ లో చదువుతూనే వున్నాడు. సాంబావధాని దూరాన వున్నా, రైల్వే ఉద్యోగరీత్యా సంపాదించినవాడు కావడంవల్ల ఏ దిగులూ లేకుండా గడుపుకుంటున్నాడు. సూర్యం స్వంత మేడలోనే కులాసాగా కాపరం చేసుకొంటున్నాడు. అతడికి ఉద్యోగం చేసి సంపాదించుకు తినవలసిన అగత్యం లేదు.

—అందర్నీ అభివర్ణించి తన విషయం ఆలోచించుకుంటే వో పెద్ద ప్రశ్నార్థకం యెదురౌతుంది. వారిలో సూర్యాన్ని మినహాయించితే మిగతా ముగ్గుకీ తనంటే ప్రాణమే. ఇప్పటికీ పెద్ద ఉత్తరాలు వ్రాస్తూవుంటారు. బహుశా ఇక్కడే వుండడంవల్ల కాబోలు సూర్యమంటే తనకంత మోజు లేదు.

ఆ రోజుల్లో అందరికీ తనే మార్గదర్శకుడు. ఇంట్లోనించి బయలేరేటప్పుడు జేబులో యేమివున్నదో తడుముకోవాల్సిన అవసరం ఆ రెండేళ్ళలో వొక్కనాడూ కలగలేదు.

—కాని అప్పటి తన అభిరుచులు, ఆచరణలు తల్చుకుంటే యిప్పటికీ మనసు సంబరపడుతూనే వుంటుంది. కాని, దాని వెనక యేదో విషాదం దాగివుండి ఇట్టే కబళించి వేస్తున్నట్టుంటుంది.

ఉదయం పదకొండు గంటలప్పుడు హాస్టల్లో అడుగుపెట్టి కావాలని పస్ట్ ఇడ్లీకి ఆర్డరీయడం అందరూ వొక్కసారి తన మొహాలకేసి వీళ్లెక్కడి మనుషులూ, అన్నంత వింతగా చూడడం, - కాలేజీ

నపుంసక తైలం

అంగనరములు బలహీనత చెంది చిన్నదైనా తిరిగి యథాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్యమును అనుభవించుటకు 48 ఏండ్లు ప్రఖ్యాతి చెందిన గ్యారంటీ మందు. 1 సీసా రూ 10/-లు. వి. పి. రూ 1-4-0

కావలసినవారు రు 1/4 ముందుగా పంపేది

డా॥ రత్నం సన్సు మెడికల్ హాల్

మలక పేటబిల్డింగ్స్, హైద్రాబాదు-(దక్కన్)

స్వాగతం చెప్పిన తీర్పు

విద్యార్థులు, - అందులో తమలాటివాళ్లు - చల్లారిపోయిన పదార్థాలు తినడంలో గల ఆంతర్యం, భవిష్యత్తులో వారికి కలగబోయే అభ్యుదయం గురించి చక్రవర్తి చెప్పే వ్యాఖ్యానాలు, - ఇంతలో వొక గీతం సందర్భంగా అందుకుని ఆలపించే సోమయాజులు కంఠంలోని మాధుర్యం, ఈ గొడవలో తాము పడివుంటే మరో రెండు ఇడ్లీలను ఆర్డరిచ్చి సాంబారుకలిపి పిసుక్కు తినే సాంబావధాని అమాయికపు తిండి పుష్టి, పెట్టిందంతా నోటకుక్కుకుని బిల్లు ఎవరు చెల్లించాలా అని గోళ్లుకొరుక్కుంటూ వెర్రిచూపులు చూసే సూర్యం తాలూకు అర్థంలేని అదుర్దా, తల్చుకుంటే యిప్పటికీ తనలో వొక విలక్షణమైన భావశబలత ఉదయిస్తూ వుంటుంది.

—రెండో ఆట సినీమా చూసి, సింధుకొట్లో మిఠాయి మేసి, రైలుకట్టకుపోయి యేవో రాద్ధాంతాలు, సిద్ధాంతాలు చర్చ చేసుకుంటూ తెల్లవార్చిన రాత్రులు ఎన్నో వున్నయ్. ఆ సముద్రపు గాలిలో సోమయాజులు గొంతెత్తి యెంకిపాటలు పాడుతుంటే కలిగిన విచిత్రానుభూతి యిప్పటికీ హృదయంపైన చెరగని ముద్ర వేసినట్టుంటుంది. చక్రవర్తి సలక్షణంగా పద్యాలు చదివి భావావేశంతో వ్యాఖ్యానిస్తూవుంటే యెంతసేపైనా చెవియొగ్గి వినాలనిపించేది తనకు.

—ఇంటికివెళ్ళి పడుకోవాలనే చింత యెవ్వరికీ వుండేదికాదు. ఘంటసాలవారి సత్రపు అరుగుమీద యిటుకరాళ్లు తలగడలుగా పెట్టుకుని నిద్రపోతూవుంటే పోలీసులు వచ్చి లాఠీలతో లేవగొట్టిన రోజులు యెన్నో వున్నయ్! కాని, క్రమంగా వాళ్లే తమకు పరిచితులై లేపడం మానివేశారు గాని, అలవాట్లకు భంగం రానీలేదు మరి!

—సంక్రాంతి రోజుల్లో షావుకారి అరుగుపైన చలికి ముడిచిపెట్టుకుని ఒకరినొకరు కావిలించుకు పడుకున్నప్పుడు కప్పుకోవడానికి గుడ్డయేది, అనే శంక రాగా, యెవ్వరికీ తోచని ఆలోచన తనకు తట్టింది. 'అండర్వేర్ మాత్ర సంపన్న గాత్రుడై, గూడకట్టుగా చుట్టిన పంచను మడతవిప్పి ఇటునించి అటుదాకా కప్పి ఒక సరికొత్త వెచ్చదనాన్ని కల్పించాడు. అందరికీ కంటికి నిండుగా నిద్రపట్టించాడు. అందుకే కాబోలు, తెల్లగా తెల్లవారినా మత్తువీడక ప్రమత్తులై పడివున్నారు. ఇంటావిడ తలుపుతెరిచి చూడడంతోనే 'అమ్మయ్యో' అని విరుచుకుపడడం, తెలతెలా అందరూ అరుగుమీదకు రావడం, అప్పుడే చీపురుకట్టలతో వాకిళ్లు వూడ్వ వచ్చిన దాసీలు కొందరు చుట్టూ మూగడం, తమకు మెలకువరావడం ఒక్కసారే జరిగినయ్. అయిదుగురి గ్రాడ్యుయేట్లను వెలవరించిన ఆ ముసుగు చూసి యింటివాళ్లు విభ్రాంతులై ముక్కులపై వ్రేళ్ళు వేసుకున్నారు. కాని, ఇప్పటికీ తనకు మన్నన అయినవిషయాల్లో అది వొకటి.

—అవసరాన్ని అవకాశాన్ని బట్టి వేషాలు మార్చడంలో తమకు సాటిలేని నేర్పు ఉండేది. నాగేశ్వరస్వామి దేవాలయంలో జరిగే సప్తాహాలకు అప్పుడప్పుడూ చాటుపు చూపుగా వెళ్తూవుండడం కద్దు. ఈ వేషంతో చొరబడితే తమకు మహాభక్తుల సరసన స్థానంవుండదని, వెంటనే వంకరమేడ సందులోకి వెళ్లి, గూడకట్లువిప్పి బళ్లగోచీలుబిగించి సరాసరి గర్భగుడిలో చేరి అందరూకలిసి వొక విభూతిపండుపగలగొట్టి దానిపై కానీఅంతేసి కుంకం పెట్టేవారు. ప్రసాదాలు పంచే సమయానికి కాయలు అంతకుముందే యిచ్చినట్టు నమ్మించి తలా వొక కొబ్బరిచిప్ప సంగ్రహించుకుని బైటపడేవారు. తల్చుకుంటే యిప్పటికీ నవ్వువస్తుంది తనకు. ఏదిచేసినా ఆనాడు సరదా కింద జమకట్టబడి చెల్లిపోతూవుండేది. కాక, యిదంతా మోసమా? ఎవరిని మోసగించినట్టు? భగవంతుణ్ణా? ప్రపంచాన్నా? ఏమో... తనకు ఇప్పటికీ సమాధానం దొరకదు. చిత్రమేమిటంటే 'అందరం కలిసి ఒక్క ఫోటో, దిగాలనే ఆలోచనే యెవ్వరికీ రాలేదారోజుల్లో - ఎవరికి వారే దూరమైపోయారిప్పుడు. పరీక్షల్లో సూర్యం తప్పాడు. తను గ్రూపులో 'డిక్లైన్' చేశారు. చక్రవర్తీ, సోమయాజులూ తెలుగులో ప్యాసయ్యారు; సాంబావధానికి ఇంగ్లీషులో పోయింది. అయినా సెలవల అనంతరం మరెవ్వరూ రాలేదు; చదవలేదు. తనొక్కడే యిక్కడ మిగిలిపోయాడు. సూర్యంవున్నా తనతో కలియడు. అతడి బాకీ వడ్డీతో సహా తీర్చివేశాడు కూడా—

అదిమొదలు మిత్రులకోసం తనలో వొక కొత్త ఆరాటం బయల్దేరింది. కాలేజీ విద్య చదివిన తనకు మిత్రుల కొరతఅంటే యెంత

ప్రియ సోదరీమణులకు

నేను నర్సునో, డాక్టరునో కాదు. మీవలె సామాన్యస్త్రీని. నాకు వివాహమైన తర్వాత నేను భయంకరమైన కుసుమవ్యాధికి గురి అయితిని. అకాల బహిష్టువల్ల బాధ, బలహీనత, నడుమునొప్పి, మూర్ఛ, తలనొప్పి ఏర్పడినది. నా భర్త వేల కొలది రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి అనేక ఔషధములు యిప్పించిరి కాని ఫలితము కలుగలేదు. ఇలా మూడు సంవత్సరములు గడిచింది. అదృష్టవశాత్తు మా యింటికి వచ్చిన ఒక సన్యాసికి భిక్ష పెట్టినప్పుడు, ఆ మహాత్ముడు నన్ను చూచి "అమ్మాయి: నీకేమి వ్యాధి. ఈ వయస్సులో నీ ముఖము పాలిపోయినదే" అని ప్రశ్నించిరి. వెంటనే నా భర్త నా వ్యాధి పూర్తి వివరములు ఆ మహాత్మునికి తెలిపిరి. మహాత్ముడు ఒక మందును చెప్పిరి. ఆ మందు నా వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టింది. ఈశ్వరానుగ్రహంవల్ల నాకు యిప్పుడు చక్కని బిడ్డలు గలరు. ఈ మందును అనేక సోదరీమణులకు యిచ్చి వారి వ్యాధి నయం చేసినాను. ఇంకను అనేకులకు యిస్తున్నాను. "నారీ కల్యాణ్" [illegible] ఆయుర్వేద ద్రవ్యములచే చేయబడినది. యీ మందును తయారుచేయుటకగు విలువకు మాత్రమే అమ్ముచున్నాను. దీనివల్ల నేనేమి లాభం పొందటంలేదు. పై వ్యాధిచే పీడింపబడు ఏస్త్రీయైన నాకు వ్రాయండి. ఒక స్త్రీకి 15 రోజుల మందు తయారుచేయుటకు ఖర్చు రూ. 8/- పోస్టు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

గమనిక: నేను పై వ్యాధికి మాత్రమే మందునివ్వగలను.
ఇతర వ్యాధులనుగూర్చి నాకు వ్రాయవద్దని కోరుచున్నాను.

మీ పేరు, అడ్రసు యింగ్లీషులో వ్రాయండి.

Wanted Stockists in all towns:

KAMALAVATI,
Above A-1 Resturant, 3rd Floor, Grant Road Bridge
BOMBAY-7

రైనా నవ్వుతారు; కాని తన అంతర్యం పంచుకు తిరగగలవారు కావాలనే తహతహపడుతూ వుండేవాడు. ఏమీతోచక కర్తవ్యం యేమిటో పాలుపోక యెన్నాళ్లో రోడ్లవెంట తిరిగాడు; మరెన్నాళ్లో వంకరమేడ సందుమొగిలో వున్న దీపస్తంభం వెనక అరుగుపై కూర్చుని దరీ-అంతూ లేని ఆలోచనల్తో కాలం గడిపేవాడు. ఈ ప్రపంచమంతా తనను వెక్కిరిస్తున్నట్టు, వెనక్కి నెట్టుతున్నట్టు అనుకుని కచ్చగా తనలో తనే తిట్టుకుంటూ వుండేవాడు—

బి. ఏ. తప్పినమొహం కావడంవల్ల ఇంట్లో ఆదరణ అంతమాత్రంగానే వుండేది. వారికసలు మొహం జూపడానికే సిగ్గై తప్పుకు తిరుగుతూ వుండేవాడు. గతకాలపు తన చిద్విలాసాలు అందరకూ తెలిసినవే. ఏదో సందర్భంలో సూటిగా మాటలు అంటూంటే అవి సరాసరి హృదయానికి తాకి పళ్లు బిగించుకుంటూ వుండేవాడు. కాని, కళ్ళల్లోమాత్రం దైన్యం తొణికిసలాడేది. ఇంతలో యింతటి పతనం తనకు సంభవించుతుందని ఏ నిశీధంలోనూ కలగనలేదు. మరేం చెయ్యాలి? అచ్ఛంగా తనకీ ఆలోచన ఇప్పుడే వచ్చినట్టుంది. సమాధానం కోసం సతమతమైనా వొక నిర్దిష్టమైన పరిష్కారమార్గం అందక, తెలియని నిరుత్సాహంతో క్రుంగి కుమిలిపోయేవాడు. ఒక్క గడియైనా యిక్కడ ఉండకూడదనే ఆవేశం రాగా, ఊరిబయటకుపోయి వచ్చి - పోయే రైళ్లను లెక్క వేసుకుంటూ కాలం గడిపేవాడు. అవ్వన్నీ తమ కాళ్లకింద నలిగిన భూములే కావడంవల్ల అక్కడ కూర్చోగానే గుండెల్లో వొకవిధమైన గుబులు బయల్దేరేది. మనసు దేనికోసమో ఆరాటపడేది -

—ఈతీరున నాలుగుసంవత్సరాలపాటు - అంటే 1946 నుండి 1950 వరకు తను అజ్ఞాతయుగంలోనే గడిపాడు. పోయిన పరీక్షను పూరించుకోవాలనే ఉత్సాహం గాని, ఏదైనా చిన్న ఉద్యోగం చూసుకుని స్వతంత్రంగా బ్రతకాలనే వ్యక్తిత్వవాంఛ గాని తనకారోజుల్లో లేశమాత్రమైనా లేకపోవడానికి కారణమేమిటి? తన అన్వేషణఅంతా దేనికోసం? అలమందను విడిచిన లేగదూడలా యెన్నాళ్లు లక్ష్యం లేకుండా తిరగగలడు? తన ఆక్రందన వినేవారెవరు?- పొద్దు పొడుస్తూనే వుంది; చుక్కలు చూస్తూనే వున్నయ్. ఏపాటూ యెరగని తన అలసత్వం హరింపజేసే వెలుగుకిరణాలింతవరకూ ప్రసరించలేదు. కాలంచాటున తను నిదరోతూనే వున్నాడు—

—ఇంతలోనే తమ సంసారంలో పెద్ద మార్పులు వచ్చినై. 1950 అడుగుపెట్టగానే నాన్న ఇహం చాలించిపోవడం అన్నయ్యలిద్దరూ చెరివొక దిక్కుకూ వెళ్ళిపోవడం, ఇంటిదగ్గిర చదివే యిద్దరితమ్ముళ్ళనీ, చదివినా సంసారం బాధ్యత గుర్తించలేని తననూ సాకవలసిన భారం అమ్మమీద పడ్డం జరిగినయ్. ఆమె అసహాయురాలు. ఈ యింటని యెలా చక్కదిద్దగలదు? పొలాలలో వచ్చే పంటైనా బహుస్వల్పం. అన్నయ్యలు నెలనెలా పంపే పైకంకూడా ఆపాటిదే. అన్నీ గ్రహించిన తను ఇక్కడ నిల్చి ప్రశాంతంగా యెలా గడపగలడు? అన్నం సయించేదికాదు; అమ్మ మొహంజూసినా, ఆమె పడే కష్టాలు తిలకించినా గుండె కోతగా కుమిలియేడ్చేవాడు చాటుకిపోయి. 'ఆమె యెవ్వరికోసం యీ పాట్లు పడుతున్నది?' అనే ప్రశ్న తనను వేధించసాగింది. అది పొటమరించడంతో కడుపులో చెయిపెట్టి కలచివేసినట్టయేది. ఆమెను చాటుచేసుకుని యిలా మూగబ్రతుకు బ్రతకడమేనా? మరి తన ప్రయోజకత్వం యేమైనట్టు? నోటికివచ్చినట్టు తనను విమర్శించే లోకానికి యేమని సమాధానం చెప్పగలడు? ఏ ఆదర్శాన్ని సాధించడానికి తను పాటుపడుతున్నట్టు? ఆమాట తల్చుకోవడానికి తనకుగల హక్కు ఏపాటిది? ఆ పేరుతో ఆత్మవంచన చేసుకోవడం మినహా మరేమి నెరవేర్చుకున్నట్లు? ఇలాటి భయంకరమైన ప్రశ్నలు సుళ్లుతిరిగి తనను ముంచేస్తుంటే ఉక్కిరిబిక్కిరై గుక్కతిప్పుకోలేక గుడ్లు తేలవేసిన రోజులు లెక్కకు మిక్కిలిగా వున్నయ్—

—ఒక్కనాడొక్క అసురసంధ్యలో పారుక్కి బైలుదేరబోతూ వుండగా, పక్కయింటి ప్లీడరుగారు బిగ్గరగా కేకలు వేయడం విని, అదేదో ఆలకించాలనే ఉద్దేశ్యంతో దొడ్డిగోడ పక్కనవున్న సీతాఫలం చెట్టు కిందకు చేరాడు తను. ఆయన సహజంగా కోపిష్ఠి కావడంవల్ల యేదో విషయంపైన చిరాకెత్తి యిలా మొదలుపెట్టాడా, అన్న అనుమానం మొదట కలిగింది; కాని రాను రాను ఆయన మాటలధోరణి పరిశీలించితే తేలిన సారాంశం యిది - పెళ్ళీడైన ఆయన కూతుర్ని యికపైన చదివించాలా? వద్దా? అనే సమస్యపై ఆయనకీ భార్యకీ మధ్య జరిగే సంఘర్షణ, అని. ఎందుకనో ఆవిడకున్నపాటి అభ్యుదయభావం ఆయనకు లేకపోయిందా క్షణంలో. "ఉద్యోగం చెయ్యాలా? ఊళ్లేలాలా? ఇంతటితో చాలించుకుని, తగుపాటి సంబంధం ఖాయపర్చుకోవడం ఉత్తమం, అని చివరకు తేల్చివేశాడు - తనలాంటివాడు ఎవరిపై సానుభూతి చూపగలడు? ఈ ప్రశ్న ఉదయించగానే తిరిగి

భార్యా, భర్తా ఇద్దరూ సినిమా హాల్ లో కూర్చొని వున్నారు. అప్పటికింకా సినిమా ప్రారంభం కాలేదు. ఉన్నట్టుండి భార్యకు ఏదో జ్ఞప్తికి వచ్చింది: "ఏమండీ!... సినిమాకు వచ్చే తొందరలో, ఇంట్లో పొయ్యిలోని నిప్పులు ఆర్పేసి వచ్చానో లేదో అనుమానంగా వుందండీ" అంది.

భర్త తాపీగా "పర్వాలేదు... బాత్ రూంలో కొళాయి మరను తిప్పి — ఆపివచ్చానో లేదో నాకు కూడా జ్ఞప్తికి రావటం లేదు. అంచేత ఇంట్లో మంటలు బయలుదేరినా కొళాయినీళ్ళు ఆర్పేస్తాయి లేవే!" అన్నాడు!!

—జి. వి. జి. కృష్ణ, మద్రాసు.

తన వ్యక్తిత్వం గుర్తుకువచ్చి, గుచ్చి విడిచినముల్లులా బాధించసాగింది. ఎటూ తీర్పు చెప్పమని లోకం తనను ప్రాధేయపడడం లేదుగదా! తనకుతానై వొక స్వతంత్రాభిప్రాయాన్ని కలిగివుండేపాటి ఆత్మాభిమానం లేనివాడా? అయితే యీ గుంజాటన యెందుకు? ఎందువలన ఒక నిశ్చయానికి రాలేకపోవడం జరుగుతున్నది? అంటే అంతర్గతమైన ఆలోచనాపటిమ బయటి వ్యక్తిత్వంపైమాత్రమే ఆధారపడి వున్నదన్నమాట! - అయితే తను మిత్రులతో పాటు తిరిగే ఆరోజుల్లో యెన్నిరాద్ధాంతాలు జరిపేవాడు? తనుచేసిన యెన్ని నిర్ణయాలు వారిచే వొప్పించడానికి పట్టుబట్టాడు? ఈనాడు తనకు లేని వ్యక్తిత్వం ఆనాడెలా వచ్చింది? అంటే బాధ్యత గుర్తెరగని వ్యక్తి తనపైన అలాటి వేవైనా ఆరోపించుకుని వ్యవహరించుతూ వుంటాడేమో...తనిప్పుడు గ్రహించింది బాధ్యతపైన వున్నదనేకాక తన్నిర్వహణకు తగిన ఉత్సాహాన్ని పూరించుకోగల తాహతు కూడా లేదు; అని.

—అయితే "ఉద్యోగం చెయ్యాలా? ఊళ్లేలాలా?" అన్న ప్లీడరుగారిమాటలకర్థమేమిటి? 'చదువు' అనేది ఉద్యోగంకోసమే ప్రత్యేకంగా యేర్పడివున్నదనీ, ఉద్యోగం చెయ్యలేనివాడు చదివీ, కూడా వ్యర్థమే అనీ ఆయన తాత్పర్యమై వుంటుందా?

సింహావలోకనం

(మైసూర్ రాజభవన ప్రాంగణమున శిలానిర్మిత సింహవిగ్రహము)

కావొచ్చు కాని, తనకు తానే బాధ్యత వహించుకోలేని వ్యక్తి యెదటివారి ఆదర్శాన్ని పుణికిపుచ్చుకోవడం సాధ్యమా? కాకపోతే యేంజెయ్యాలి మరి? ఏమీ చెయ్యలేనివాడికి వినయ విమర్శతో వొరిగిందేమిటి? తను చేసేది విమర్శఅయితే ఏ ఫలితాన్ని ఆశించి మొదలెట్టినట్టు? తనే విమర్శించుకుని, తనే నిర్ణయించుకుని ఫలితం అనుభవించే వాడుకూడా తనేనా? అందుకు సిద్ధమైవున్నట్లేనా? ఉన్నా లేకపోయినా సహజంగా జరిగిపోయే వాట్లల్లో యేది కుంటుపడుతుంది? తనకు తెలియకుండానే తనను గురించిన కొన్ని నిర్ణయాలు జరిగిపోతే తనకేపాటి విభ్రాంతి కలుగుతుంది? నిర్ణయించిన వాడుకూడా తనే అయినప్పుడు ఏమౌతుంది? ఏమో... ఇప్పుడు చెప్పలేడు. బహుశా కార్యాచరణకు పూనుకోవడమే అప్పటి తన కర్తవ్యమౌతుందేమో...

—ఆనాటి అర్ధరాత్రప్పుడు తను చేసుకున్న నిర్ణయం ప్రకారం ఉదయాన్నే మొదటి రైల్లోపడి యీ ఘటాన్ని బెజవాడకు చేరవేశాడు. గడపలో అడుగుపెట్టగానే ఉత్తరం రాయకుండా ఇలా వచ్చావేమిరా అమ్మ యెలావున్నది, అంటూ ఆదుర్దాగా అడిగాడు పెద్ద అన్నయ్య. అతడు అప్పుడే మెడికల్ స్టోర్సు తలుపులు తెరచి, డ్రాయరుమీదవున్న కాయితాలు, అవీ దులుపుకుంటూ కుర్చీలో కూర్చోబోతున్నాడు. తను వెంటనే మాటకుమాట చెప్పకుండా రెండడుగులు ముందుకు నడిచి ఇటూ - అటూ కలయజూడడం మొదలుపెట్టాడు. ఈసారి అన్నయ్యకు మరింత ఆదుర్దా హెచ్చింది. ఏదో రహస్యమో, మరి ప్రమాదమో జరిగివున్నట్టు, తను చెప్పడానికి జంకుతున్నట్టు అతడి ఆదుర్దావల్ల గ్రహించాడు తను. మిగతా విషయాలు వదిలి యీసారి అచ్చంగా అమ్మ ఎలా వుంది అని గద్దించి అడిగాడు. తను ఎదురుగావున్న బల్లపైన కూర్చోబోతూ "అందరూ బాగానేవున్నారు" అన్నాడు అతి సహజంగా; ముక్తసరిగా.

"అయితే యిప్పుడెందుకు వచ్చినట్లు నువ్వు" అంటూ సూటిగా ప్రశ్నించాడు అన్నయ్య. "ఊరికేనే" అన్నాడు తాపీగా. అతను పాంటుజేబులోవున్న చేతిరుమాలు తీసుకుని మొహం తుడుచుకుని కూర్చున్నాడు.

"అయితే యింటికి వెళ్లు, వెళుతూ దార్లో వొక అరపౌను స్పేన్సు కాఫీపొడి పట్టుకువెళ్ళమని, రెండురూపాయల కాయితం యిచ్చాడు. అది తీసుకోబోయేటప్పుడు తనకు చేయివణికింది. కాయితం జేబులో పెట్టుకుంటూ మరోసారి అహాల్లో నాలుగువేపులకీ కలయజూశాడు తను. పలురకాల మందుసీసాలు, ఫాన్సీ సామానులు, బిస్కట్లడబ్బాలు, పిప్పరమెంట్ల పొట్లాల దగ్గర్నుంచీ అన్నీ సమృద్ధిగా కంటికి నిండుగా కనబడుతున్నయ్. తనకేదో తెలియని తృప్తి కలిగింది. అన్నయ్య బెజవాడ

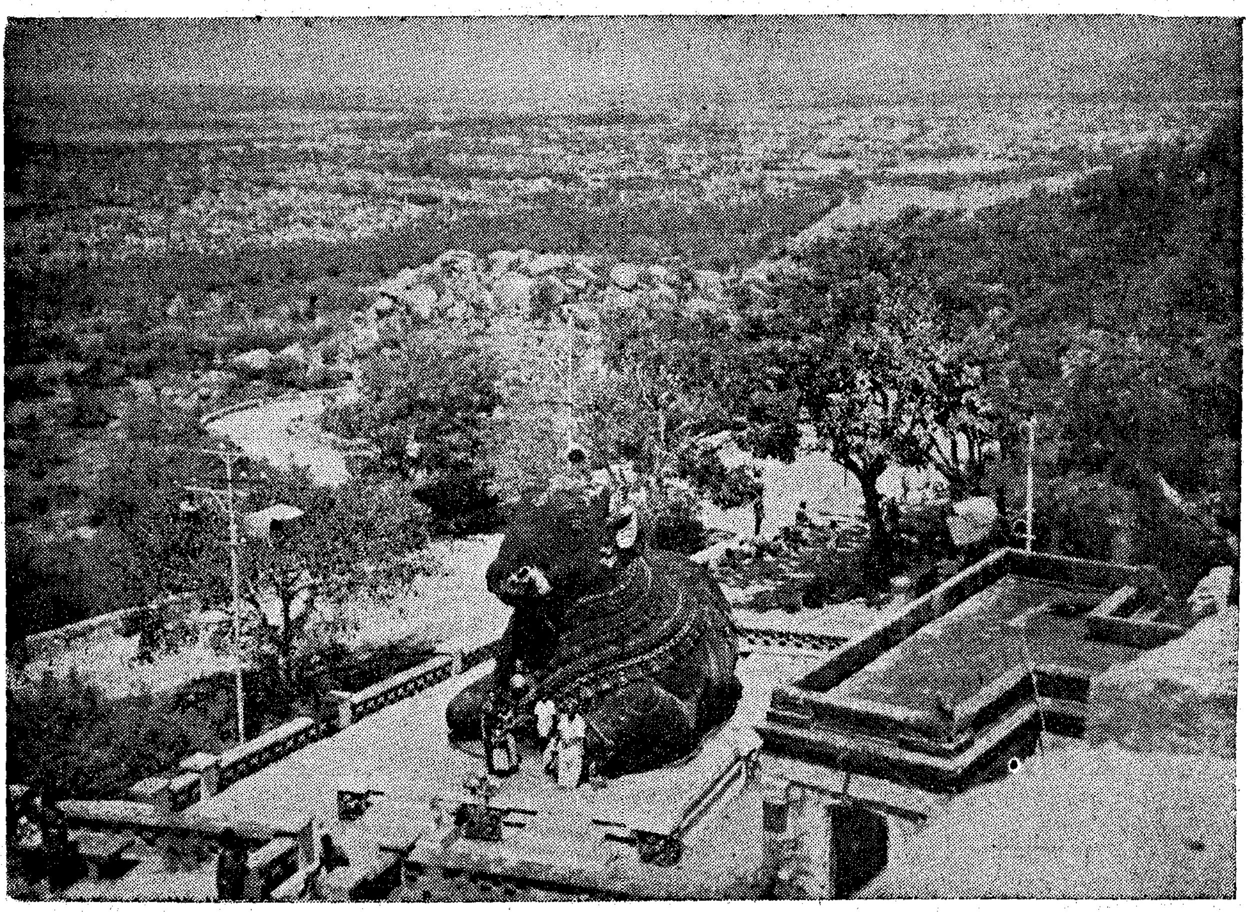

చాముండీ మెట్టపై "మహానంది"

ఫోటోలు: 'గోపాల్'

వచ్చి, మెడికల్ షాపు పెట్టి స్వతంత్రజీవనం సాగించడం మొదలెట్టాక తనిక్కడికి రావడం మొదటిసారి కాకపోయినా యీనాడు ఎందుకనో మనసు మరోకతీరుగా కొత్త ఆలోచనలు చేస్తోంది. రాత్రి తను చేసుకొన్న నిర్ణయమే అందుకు కారణమేమో... అన్నయ్యను ఏవో అడిగి తెల్సుకోవాలనే ఉత్సాహాన్ని పురస్కరించుకుని తనలో కలిగిన చొరవ కారణంగా వెంటనే యిలా అడిగేశాడు. "నేనీవూళ్లో ఉద్యోగం దొరుకుతుందేమో అని వచ్చాను" అని. 'అమ్మతో చెప్పావా?' అని వెంటనే అడిగాడు అన్నయ్య. అడిగేటప్పుడు అతని పెదవులపై మందహాసం మొగవడం తను కళ్ళారా చూశాడు. తను చెప్పేమాటను అంత చులకనగా లెక్కగట్టడంలో అతని ఉద్దేశ్యం మేమైవుంటుంది? తనలో పౌరుషం పడగయెత్తింది. మొహం గంభీరంగా పెట్టి ఇలా అన్నాడు. "ఇక్కడకు వస్తున్నాననిమాత్రమే అమ్మకు చెప్పాను" అని. అన్నయ్యకుకూడా యీమాట వినడంతో మొహం ఆలోచనా యత్తమైనట్టయింది. "ఓహో:—అన్నాడు వో క్రమాలకి. తిరిగి అతనే ఇలా అన్నాడు. "అయితే ఇంటికి పద, మిగతా సంగతులు మధ్యాహ్నం మాట్లాడుకుందాం. అంటూ కుర్చీలోనించి లేవబోయాడు; ఎవ్వరో తోలుసంచీ పట్టుకున్న వొక వ్యక్తి గుమ్మంలో అడుగుపెట్టి గుప్పున కాప్స్టెన్ పొగవదిలి తన మొహంవంక పరకాయించి చూశాడు. 'ఇతను మా బ్రదర్' అంటూ అన్నయ్య తన నా వ్యక్తితో పరిచయంచేశాడు. తను ఇంటికి వెళ్లిపోతూ వుండగా తోలుసంచీ డ్రాయిరుమీద పెట్టి తిరిగీ పొగ వదిలాడా వ్యక్తి. ఆ ఘుమాయింపుతో మనసు రెపరెపలాడింది. అలనాటి స్మృతులు కొన్ని బాధించసాగినయ్.

—వదిన కాచియిచ్చిన కమ్మని కాఫీ చప్పరించుతూ ఇష్టాగోష్టిగా తన మనోవేదనంతా వెళ్లగక్కుకున్నాడు. ఆమెకూడా మరో గ్లాసులో కాఫీ నింపుకొని తీరుబడిగా తనను అన్నివిషయాలూ అడిగి తెల్సుకుంది. ఆమెదగ్గర యేవిషయమూ తను దాచలేడు. తనకు తొమ్మిదేళ్ల వయస్సప్పుడే ఆమె యీ యింట్లో అడుగుపెట్టింది. ఇప్పటికీ ఆమె తనను 'కృష్ణుడూ' అనే పిలుస్తుంది. ఆ పిలుపుతో శైశవం గుర్తుకు వచ్చినట్టవుతుంది. అమాయికంగా అన్నీ, చెప్పివేస్తాడు. "అయితే మీ అన్నయ్య ఏమన్నారు మరి?" అని అడిగిందావిడ. ఖాళీ అయిన కాఫీ గ్లాసులు రెండూ జత చేసుకుని పట్టుకు వెళ్ళిపోతూ. "ఇంటికి వచ్చి చెపుతానన్నాడు" అన్న తన సమాధానం విని సాలోచనగా మొహం అటు తిప్పుకుంటూ ఉహూ - అని మాత్రం అని వెళ్ళిపోయిందావిడ—

★ స్వాగతం చెప్పిన తీర్పు ★

—ఒక యస్. జి. వో కొడుకైనటు వంటివాడు ఏపాటి పెట్టుబడితో వ్యాపారం సాగించగలడు? ఉద్యోగంకోసం యెగబడి ఇంటర్వ్యూలకు ఖర్చుచేసే డబ్బు పెట్టుబడిగా ఉపయోగించితే వొక వ్యాపారమే సాగుతుందని తలచాడు. ముఖ్యంగా, స్వతంత్రాభిప్రాయాలు, స్వతంత్ర జీవనం కావాలనే పట్టుదలతోనే మొదట్నించీ గడిపినవాడు కావడంవల్ల ఉద్యోగ ప్రయత్నం విరమించుకుని వ్యాపారంలోనే అడుగు పెట్ట సాహసించాడు. అయినా, తన పెట్టుబడి బహు పరిమితం. ఏమి కొనసాగుతుంది? అనే దిగులుతో తిరుగుతూనే మిత్రుడు ప్రతాపరావుగారితో గల పూర్వపు పరిచయం పునరుద్ధరించుకుని, తను ప్రారంభింపబోయే వ్యాపారానికి మూడు వంతులు పెట్టుబడి అతడిదగ్గర్నుంచి ఆకర్షింప గలిగాడు - ప్రతాపరావు అందుకు తగిన తాహతు కలవాడు కూడా. అయితే అతడొక బ్యాంకు ఏజెంటు. నిలకడగా వొకచోట నిలవగల తీరుబడి తక్కువ. అలాటివాడు పెట్టుబడి పెడితే యిదీ - అదీ నిభాయించుకు రాగలగడం సాధ్యమయ్యేదేనా? అనే సందేహం పొటమరించడంతో చివరకతడే తమాయించుకుని సలహా రూపంలో యిలా అన్నాడు. "నే నెలాగూ బ్యాంకు పనిమీద తిరుగుతూ వుండాలిగదా! దానితోపాటు మనకు సంబంధించినవాటిని కూడా చక్కదిద్దుకుంటూ వుంటాను. నీ విక్కడేవుండి అమ్మకం వగైరాలు సరిచూసుకుంటూ లెక్కలు నిర్వహించ"మని. అన్నయ్య అందుకు సమ్మతించి రంగంలోకి దిగాడు -

—అయితే ఇప్పుడతను అన్నయ్యపైన సర్వాధికారి. అన్నయ్యముక్కుకు సూటిగా వెళ్లాలనుకునే మనిషి. పెద్దవాడవడం మూలాన్న నాన్న తాలూకు నియిజాయితీ ప్రబుకు అతడికే ఎక్కువగా అలవాటు పడింది. వ్యాపారరంగంలో వొకరిచే మోసగింపబడకుండా మెలకువగా వుండాలనేదే అతడి ప్రధాన సూత్రం. అది ఆశయంగా వుచ్చుకోవడమే రోజురోజుకీ నేర్చుకుంటున్నాడు. అవసరము, అవకాశము జాగ్రత్తగా ఉపయోగించుకుని యెదటివారిని నొక్కిపెట్టాలనేదానికి అతడు ప్రయత్నించలేదు. అసలు చేతకాదేమోకూడా...

—ఒకనాడు గడపలో అడుగుపెడుతూనే ప్రతాపరావు అధికారకంఠంతో అరుచుకుంటూ అతనిపై విరుచుకుపడ్డాడు. సంగతేమిటో చెప్పకుండా యింత హఠాత్తుగా అతడిలా అయిపోవడానికి కారణం యెవ్వరూ చెప్పకుండానే అన్నయ్య గ్రహించి వెంటనే తన నిజాయితీ నడతను వివరిస్తూ సమాధానం చెప్పబోయాడు; కాని ప్రతాపరావు అది విన్పించుకోకుండానే తనలోవున్న ఆవేషాన్నంతా వెళ్లగక్కాడు.

—అన్నయ్య తన వ్యాపారాన్ని సర్వనాశనం చెయ్యడానికే దాపురించాడట. అవకాశం వచ్చినప్పుడు నాలుగురాళ్లు కూడబెయ్యాలనే పరమరహస్యం గ్రహించలేనివాడట యే రంగంలో దిగినా నీళ్లు గారుతూనే వుంటుందట. వేరొకచోట పది

వేలు రూపాయల కిచ్చిన మందు, తను పదిన్నరకు మాత్రమే ఇయ్యడం హంతకుని చర్యతో సమానమైందట. ఇకముందైనా జాగ్రత్తగా తల ఉపయోగించుకుని మెలగగలిగితేనే ఇక్కడ వుండడం సాధ్యమౌతుందట!—ఇవీ ప్రతాపరావు గర్జనలలోని మచ్చుతునకలు. ఆనాటినించీ యిద్దరూ ముభావంగానే వుంటున్నారట. తనపైన నిఘా అంతకంటే యెక్కువ అయిందట. కొద్దిరోజుల్లోనే తన వాటాకూడా కొనివేసే ఉద్దేశ్యంతో కొందరిని సలహా చెయ్యటం కూడా జరుగుతోందట. ఇదేదో నికరంగా తెలిసేవరకూ ఇక్కడ తను ప్రయత్నం చెయ్యడం పడదు. అందుకని హైద్రాబాదులో వున్న చిన్నవాడిదగ్గరకు వెడితే కొంత ఉపయోగించగలదని సలహా యిస్తూ కావలసిన పైకం యిచ్చి వెంటనే బయల్దేరమని తొందరచేశాడు. వదినకూడా అందుకు సమ్మతించింది—

—చిన్న అన్నయ్య చేరింది ఒక చిన్న ప్రభుత్వోద్యోగమే అయినా అతడి తెలివితేటలవలన, నిజాయితీవలన అధికారుల మన్ననలందుకుని చకచకా ఎక్కివచ్చాడు. తను అక్కడికి చేరుకొనేనాటికి అతడు డిప్యూటీతహసీల్దార్ హోదాలో ఉన్నాడు. అప్పటికి మూడో సంవత్సరం గడుస్తున్నా రెండు ఇంక్రిమెంట్లు పుచ్చుకున్నా యేక్షణమైనా అది పోతుందనే భయంకరమైనవిశ్వాసంతోనే చేసుకు వస్తున్నాడు. అతడు 'గైర్ ముల్కీ' కావడమే అందుకు కారణం. తన సంగతంతా విని, జాలిపడి అతడు చెప్పింది ఇది—

ప్రభుత్వోద్యోగం సంపాదించడం బహు

"ఇంతకీ వాళ్లు విడాకులు ఎందుకు పుచ్చుకోవలసి వచ్చింది?"

"పెళ్లి చేసుకున్నారు కాబట్టి"

* * *

చనిపోయిన భర్త సమాధిపై ఏదయినా మంచి వాక్యం ఒకటి చెక్కించాలని ఒకామె ఎంతో కుతూహల పడింది. రకరకాల వాక్యాలను పరిశీలించి తృప్తిలేక చివరకి ఇలా వ్రాయించింది. "అచిరకాలంలోనే నిన్ను కలుసుకుంటాను ప్రియుడా! అందాకా సుఖంగా ఉండు."

అతిమూత్రవ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రములో అధికముగా చక్కెరపోవుట అతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు.(Diabetes) ఇది యెంత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధిఅంటే, దీని పాలబడినవారు ఆరోజు కారోజు మృత్యువుకు ఆసన్నమౌతుంటారు. దీనికి డాక్టర్లు ఇన్సులిన్ ఇన్జెక్షన్ మాత్రమే కనిపెట్టారు. వాటివల్ల వ్యాధి పూర్తిగా నయం కానేకాదు. ఇన్జెక్షన్ల గుణము వున్నంతకాలము మాత్రం చక్కెర తాత్కాలికంగా నిలిచిపోతుంది. ఈజబ్బు లక్షణాలలో ముఖ్యమైనవి దాహం, ఆకలి, తరచుగా చక్కెరతో మూత్రము బయలు వెడలటము, దురద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాచపుండు, కురుపులు, కంటిపొర ఇతర చిక్కులు సంభవించును. వీనస్ ఛారమ్ ఆధునిక శాస్త్రంలో అద్భుతమైన చికిత్స. దీన్ని వాడటం వల్ల వేనకు వేలమంది మృత్యుముఖంనుండి బయటపడ్డారు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రములో చక్కెర తగ్గించి అత్యధికమూత్రము గూడ నివారిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాత మీకు బాగా తేలిక యిస్తుంది. దీనికి పత్యం లేదు. ఇన్జెక్షన్లు అవసరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కరపత్రానికి వ్రాయండి. ఉచితంగా పంపుతాము.

50 బిళ్లల బుడ్డి ఖరీదు రు. 6-12-0 లు

ప్యాకింగు పోస్టేజి ఉచితము

వీనస్ రిసెర్చి లేబరేటరీ,

పోస్టుబాక్సు నం. 587, కలకత్తా (A. P. W)

కష్టం. వచ్చినా శాశ్వతంగా నిలుస్తుందనే విశ్వాసం లేదు. అందులోవున్న సాధకబాధకాలు గ్రహించినవాడు కావటంవల్ల అది వదులుకుని ప్రైవేటు కంపెనీలలో ప్రయత్నించడమే మంచిదని సలహా యిచ్చాడు. అనుకున్నంతమాత్రాన అదైనా లభ్యమౌతుందా? ఎందర్ని ఎన్ని విధాలుగా సముదాయించుకురావాలి? ఎవరికివారే పెద్దమనుషులుగా, నిజాయితీపరులుగా కనబడ్తారు. అయినంతవరకూ చొరవచేసుకువెళ్ళి సాహసించి సాధించుకురావడానికి తమను కొన్ని నైతికసూత్రాలు బాధించగలవు - అవేమిటో తనకంటే అన్నయ్యకే ఎక్కువగా తెలుసు - అయినా ప్రభుత్వోద్యోగంలోవుంటున్నవాడు తన హోదాను పురస్కరించుకుని యెవ్వర్ని ఎంతటివారిని తన పలుకుబడిలోకి తెచ్చుకోగలడు? మాట తభావతువస్తే తల తీసినట్లౌతుందిగానీ ... ఈతీరున మథనపడి, తనకోసం ప్రయత్నం చెయ్యడానికే నిర్ణయించుకున్నాడు చిన్నన్నయ్య —

—'భయంకరా కాటన్ మిల్సు' వారి జనరల్ మేనేజరు, ప్రొఫెసర్ 'రుద్రా' గారు ఆంధ్రులే. వారికి యిప్పటికీ అమలాపురం తాలూకాలో కొన్ని తోటలు, భూములు కూడా వున్నయ్! తండ్రులనాడే ఉద్యోగరీత్యా హైద్రాబాదుకు వెళ్ళి క్రమంగా స్థిరపడిపోయారు. తండ్రి పతంజలిగారికి సంస్థానంలో వున్న పలుకుబడివల్లనే ఇంతటి ఉన్నతోద్యోగం సంపాదించగలిగాడు రుద్రాగారు—

వారిది కడువిచిత్రమైన ప్రకృతి. బహు భయంకరమైంది కూడా. కాకపోతే తన అజమాయిషీ కిందవున్న మిల్లులో పనిచేసే వొక వ్యక్తి తనకు అల్లుడు కాగలిగివుండాలి అనే వాంఛ యేలాటిది మరి? అలాటివాడికి భావి నిర్ణేతలు కూడా తమరే కాగలరన్న మాట! అయినా యెవ్వరందుకు సాహసించి ముందుకు రాగలరు? తన కూతుర్ని పెళ్ళి చేసుకోగలనని హామీ యిస్తే ఉద్యోగార్హత కలుగుతుంది. ఉద్యోగం యివ్వబడితే మెడకు తాడు బిగించినట్లే. అయితే అందరినీ వారలా అడగరు; తనకు నచ్చినవాడిని తప్ప. ఈ సంగతి విని అనుదినం యెందరో వచ్చి వెళ్ళుతూవుండడం, వారు పెదవి విరిచి పంపుతూవుండడం అక్కడ జరుగుతున్నతంతు—

తనకోసం ప్రయత్నింపబోయే ముందు ఈ గాథ అంతా అన్నయ్యకు తెలుసు. అందుకే ముందుగా కొంత పస్తాయించి వూరుకుని వుంటాడు. కాని, తప్పనిసరి. అతడివెంట వెళ్ళే తను మాచాయగా యిదివిని మొదట కొంచెం కలవరపడ్డాడు. అయినా తనకలాటిఆశ లేదు. మాటలపొందిక చూసి మనసు రెపరెపలాడినా, నవ్వితే నాలుగడుగులు వెనక్కివెయ్యక మానరనే తనధీమా. అందుకనే ధైర్యంగా అన్నయ్యను అనుగమించాడు -

మేనేజరుగారిదగ్గర తగినంత పెంకితనం కూడా వున్నది. ఆపాటి లేకపోతే యింత పెద్దసంస్థనెలా నిర్వహించుకు రాగలడు గనక!—తనను కొంతసేపు పరీక్షగా చూసి అన్నయ్యతో యేకాంతంగా మాట్లాడటానికని అవతలిగదిలోకి తీసుకువెళ్ళాడు. తనకు గుండెల్లో గతుక్కుమన్నట్లయింది. ఆయన అడగబోయే కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు సిద్ధంచేసుకోనేందుకై లోలోపల మథనపడుతూవుండగానే తిరిగి వారిద్దరూ యివతలికి వచ్చేశారు. ఆయన కుర్చీలో కూర్చొనబోతూవుండగానే అన్నయ్య గుడ్ బైకొట్టి వెడతామన్నట్టు కనుసైగచేసి తనతోపాటు బైటకు వచ్చేశాడు.

—సహజగుణం యెవ్వరూ అతిక్రమింపలేరు. అందరిలాగానే అన్నయ్యతో కూడా తన మనోగతం వెల్లడించాడు రుద్రాగారు. కాని, ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి హోదాలో అతడేమీ సమాధానం చెప్పకుండానే ఇవతలికి వచ్చేశాడట. తన కిది ఆమోదయోగ్యమైతే రేపు సరాసరి రుద్రాగారి వద్దకు వెళ్ళవచ్చునన్నాడు. అయితే తనేం చెయ్యాలి? తన జీవితాన్ని గురించి సరియైన అంచనాలు వేసుకోవడం తెలియనివాడు, ఒక అజ్ఞాతవ్యక్తికి ఆత్మార్పణం కావించి బ్రతుకంతా బుగ్గిపాలు చేసుకుంటాడా? ఉద్యోగార్హత వేరు, జీవితేచ్ఛ మరొకతీరూను. ప్రొఫెసర్ రుద్రా నిజంగానే లయకారుడుగా కనిపించాడు తనకు—అన్నయ్యతో చెప్పి ఆమొన్నాడే అక్కణ్ణించి వచ్చేశాడు; బెజవాడలో దిగలేదు. ఇంటికి వచ్చి అన్నీ వివరించుకూ పెద్దన్నయ్యకొక ఉత్తరం మాత్రం వ్రాశాడు—

కాని, ఇదివరకటివలె ఇప్పుడు స్థిమితంగా కాలం గడపలేకపోతున్నాడు. హృదయంలో కలవరం యెక్కువైంది. ఏమీ తెలియనివాటికంటే తెలిసీ - తెలియనప్పటి పరిస్థితి మరింత దుర్భర మనిపించింది. అన్నయ్యలిద్దరినీ అర్థంచేసుకుంటే, జీవితం యెంత ఒడిదుడుకులతో నడిచిపోతున్నదో తెల్లమౌతోంది. ఒకరిక్రింద అణగి ఉండకూడదనుకొనే పెద్దన్నయ్య ఏపాటి తృప్తిని అనుభవించుతున్నాడు. ఉద్యోగం ఉంటే విషయమై ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాక స్వతంత్రంగా ప్రాక్టీసు పెట్టుకోవాలనుకుంటున్నాడట చిన్నన్నయ్య. అయితే అదిమాత్రం నాటికి నూరుపాళ్లూ నిజాయితీగావుండగలదా? తనదగ్గరకువచ్చే యెన్ని క్లయింట్లలో గల న్యాయాన్యాయ విచక్షణచేసి స్వీకరించగల్గుతాడు? ఈ మెడికల్ స్టోర్సు సంగతి తేలిపోతే పెద్దఅన్నయ్య పని యేమౌతుంది? అయితే తనిప్పుడు చెప్పుకోవలసిన సమాధానం యేమిటి? వారిని చూసి గ్రహించగలిగిందేమిటి? - ఇలా యెన్నిప్రశ్నలు వేసుకున్నా దరీ - అంతూ ఉండదు. కాలంచాటున యెలాటివైనా జరిగిపోతూనే వుంటయ్. దానికి కళ్లెం వెయ్యాలనుకునే తనలాంటివాళ్లు ఇలాగే ఇక్కడే - అణగారిపోతూ వుంటారు -

లోకమంతా కలగాపులగంతోనే కలిసి ముందుకుపోతూవుంటే తను వొక్కడూ నికార్సైన సరుకు వెలువరించాలనుకోవడంలో అర్థంలేదేమో...అయితే ఆ సంగతి అన్నయ్యలిద్దరికీ చెప్ప సాహసించలేదు. తనమటుకు తాను ఏమి నిర్ధారించుకోవాలి? అనేది ముందుసమస్య. - ఏదో చేసుకుంటాడు. ఎలాగో పడిపోతాడు. అదే తన దృఢనిశ్చయం - సిగరెట్టు ముట్టించి, చిమ్నీదీపం పెద్దచేసి, చివాల్న అక్కణ్ణించి బైటకు నడిచాడు. ★

పగులగొట్టుచున్న తలనొప్పియా?

సారిడన్‌ను పుచ్చుకోండి

ఇప్పుడు క్రొత్త, ఆరోగ్య రక్షకమైన అభ్రకపు కాగిత ప్యాకింగులో దొరకును
ఒక బిళ్ల 2 అణాలు.
నొప్పిని పోగొట్టును - విశ్రాంతి నిచ్చును నవోత్సాహము చేకూర్చును.